

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: DIMITRIE ALEXANDRESCO

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Înalta Curte de Casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESARESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla. . . 45 lei
6 luni 30
3 luni 10
Străintate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI

Lângă Palatul Justiției

TELEFON № 16/98 —

Rugăm stăruitor pe onorații noștri abonați din provincie ca abonamentele datorite să le achite numai prin mandat postal direct la Redacția ziarului *Curierul Judiciar*, pe numele d-lui Codreanu, proprietarul ziarului, singurul în drept a face încasările, iar cei din capitală să plătească ca și până acum vechiului nostru încasător Tudoroiu sau ajutorului său C. Petculescu.

SUMAR

- Proprietatea minelor în legislația noastră (legea din 21 Aprilie 1895), de d-l D. N. Comsa;
- Contestațiunea la epoca încetării plăților, de d-l avocat Gr. L. Trancu Iași;

JURISPRUDENȚĂ:

— Curtea de Casație s. III, Curtea de apel Galați s. I și Trib. Covurlui s. II: *Banca com. română și Banca de credit român cu Frideric d'aujourd'hui și Judele sindic al falimentului d'aujourd'hui* (În contra sentințelor date asupra contestațiilor la epoca încetării plăților există drept de apel la Curte, de oarece art. 723 c. com., prevede formal calea apelului în contra unor asemenea sentințe. — Dacă falitul a fost citat înaintea Trib. cu ocazia judecării contestațiilor asupra fixării epocii încetării plăților, el are calitatea de parte principală litigantă în proces și nu mai are nevoie de a face cerere de intervenție, conf. art. 717 c. com., pentru a putea pune concluziuni în instanță și apoi a face apel la Curte. Dacă creditorii au contestat la Trib. data încetării plăților, și acea dată a fost determinată de Trib., iar creditorii contestatori nu au făcut apel în contra sentinței Trib., acea dată fixată de Trib., nu mai poate fi schimbată de Curtea de apel chiar dacă s'ar fi dovedit înaintea Curții o dată anterioară a încetării plăților);

— Judecătoria ocolului I Galați: *August Dall'Orso cu M. Altherhand* (Dacă prin faptul transmisiunii conesementului proprietate marfurilor se transferă noului portor? Conesementul conferă portorului, prin îndosare, un drept de reținere al acestor mărfuri, cu atribuțiunea unui privilegiu, până la concurența sumei care justifică că a debersat-o în schimbul primirii conesementului).

Rezumatul Jurisprudenței Curții noastre de Casație

Casație s. I, No. 1: Conexare.—Chestiune de bună administrare a justiției. Citarea părților.—Necitarea unei părți în dublă calitate de apelant și intimat.—Lipsă de nulitate; *No. 2:* Conexare.—Conexarea a două acțiuni de partaj.—Chestiune de apreciere; *No. 3:* Intervenient.—Luarea procedurii în momentul în care se găsea când s'a făcut intervenția.—Proces de eşire din indiviziune.—Hotărâre prin care s'a stabilit calitatea părților și averea de împărțit.—Dacă prin intervenția făcută după darea ac-lei hotărâri, se mai poate scoate parte din averea de împărțit.—Art. 252 pr. civ.;

Casație s. II, No. 1: Divort.—Paza copiilor.—Măsura cu caracter provizor.—Surveire de fapte noi.—Modificarea măsurii luate.—Dacă acordarea anului de încercare constituie un fapt nou; *No. 2:* Hotărâre.—Materie penală.—Mijloc de apărare.—Nepronunțare.—Omissioni esențiale.—Casare.—Art. 406 pr. pen.; *No. 3:* Legea vântului.—Faptul de a vâna pe proprietatea altuia fără autorizarea sa.—Contravenție.—Competința judecătorului de ocol în prima și ultima instanță.—Art. 51 l. j. și art. 6 l. vântului;

No. 4: Sustragere de acte.—Notar care sustrage petiții din dosare spre a lua timbrele și a le întrebunța din nou la facerea unor acte ale locuitorilor.—Art. 203 și 204 c. p. și art. 83 legea timbrului; *No. 5:* Monopolul cărciumilor la sate.—Luarea în arendă prin pers-nanță interpusă.—Contravenție.—Art. 32 l. monopol. băut. spiritoase; *No. 6:* Distrugere de hotar.—Deosebire de delictul de strămutare de hotar, prevăzut de art. 32 l. codul penal; *No. 7:* Lovire.—Elementul voinței.—Constatarea lui.—Existența delic-tului.—Art. 240 cod. pen.

Casație s. III, No. 1: Taxa de 3%, asupra salariului.—Condiția de a fi cel puțin de 200 lei lunar.—Cămulul salariului cu pensia.—Nedeclararea salariului.—Contravenție.—Art. 1 și 3 din legea taxei de 3%, din 1907; *No. 2:* Fonciar.—Scutire.—Încăpere publică de învătăruță.—Scoală particulară.—Condiția de a nu produce venit.—Art. 12 litera c din legea impozitului fonciar; *No. 3:* Impozit asupra veniturii capitalului mobilier.—Creanță ipotecară în care debitorul s'a obligat a plăti dobânzile odată cu capitalul la expirarea termenului ipotecii.—Dacă statul poate nrări impozitul mai înainte de acel termen.

Proprietatea minelor în legislația noastră

(legea din 21 Aprilie 1895)

Cu privire la proprietatea minelor, sunt 3 sisteme. Mai întâiu, acela în care se consideră ca proprietar al minei inventatorul, adică primul ocupant, minele considerându-se ca *res nullius*. Acest sistem e înlăturat mai de toate legislațiunile, nefiind admisibil ca cel care a atins mai întâiu o mină să levie proprietatei ei.

Legislațiunile admit în general, unele, sistemul că mina aparține statului, altele sistemul accesiu-nei, care consideră pe proprietarul suprafeței ca proprietar și al subsolului, în virtutea dreptului de accesione.

După art. 65 din legea minelor din 1895 petroleul, ozocherita, asfaltul, precum și toate bituminoasele rămân la libera dispozițiune a proprietarului suprafeței. Așa că sistemul aplicat cu privire la proprietatea acestor mine e sistemul accesiu-nei.

După art. 7, dreptul de exploatarea minelor în general e distinct de proprietatea suprafeței, e imobiliar, transmisibil ca orice alt bun, susceptibil de ipotecă și privilegiu.

Nu se poate zice, însă, că Statul este proprie-

tar al minei. Iar despre vre-un drept de proprietate asupra minei al inventatorului în legislația noastră, nici vorbă nu poate fi.

Socotim eronată părerea, că din art. 6 al legii, ar rezulta dreptul de proprietate al Statului asupra minelor. Nu e vorba bine înțeles de minele prevăzute în art. 65, ca petrolul etc. cari rămân proprietatea proprietarului suprafeței, ci de cele lalte ca fier, cupru etc.

În art. 6 din lege nu se spune că Statul e proprietarul minelor cari se găsesec în subsolurile a căror suprafețe sunt proprietatea particularilor. Acest articol spune numai că, dacă se descoperă o mină și proprietarul nu vrea să procedeze la exploatarea ei, statul poate concede exploatarea unei terțe persoane *rămânând însă proprietarului foloasele specificate la art. 55*; iar în art. 55 se spune că: «*Concesionarul minei, în afară de arendă și repararea daunelor trebuie să mai dea proprietarului suprafeței o redevență anuală de 5% din produsul brut*». Arenda după acest articol reprezintă venitul indoit al suprafeței terenurilor, iar daunele represintă despăgubirea pentru partea suprafeței care se va deteriora prin săpături, deposite sau alte cauze de natură a împiedeca productivitatea ei în viitor. Acesta este tot ce poate cere proprietarul suprafeței ca atare. El n'ar mai putea pretinde nimic, dacă ar fi numai proprietarul suprafeței, fiindcă i se plătește în mod larg venitul terenului și o despăgubire justă pentru exproprierea ce i se face în interesul exploatărei miniere a terenului deteriorat prin săpături sau deposite.

Ce represintă redevența de 5% din produsul brut, dacă nu dreptul lui de proprietar la venitul minei, care nu e de cât de 5%, fiindcă restul aparține capitalistului, care grație capitalului său plasat în instalațiuni și mașini și muncii pe care o plătește tot el, transformă în valori economice bunurile din interiorul pământului, cari n'ar avea nici o valoare fără această transformare. Și așa de adevărat este aceasta, în cât acolo unde Statul este proprietarul minei, în Dobrogea, în virtutea dreptului ce i l'a transmis statul turcesc conform legii otomane, el ia redevența de 5% din produsul brut¹⁾.

În art 99 se spune, că redevența de 5% din produsul brut se va plăti statului de către exploatarea fără prejudiciul taxei de la art. 95. Iar taxa proporțională de 1% de la art. 95 e un impozit care se plătește de ori-ce exploatarea, fie el proprietarul suprafeței, fie un simplu concesionar.

Proprietarul terenurilor din Dobrogea n'are drept la redevența sumei ci numai la despăgubiri pentru ocuparea terenului și degradatia suprafeței, fiindcă numai acolo e proprietar.

De asemenea în acest caz proprietarul suprafeței nu mai beneficiază de avantajile prevăzute la art. 5, 6, 22 și 36. Nu'l mai întrecă nimeni dacă vrea să exploreze, dacă vrea să fie copărtaş la exploatarea cu exploratorul etc.

După 75 de ani, când concesiua s'a dat altuia, mina rămâne proprietarului. Din toate acestea tragem următoarea coneluzie: în legea minelor legiuitorul nu schimbă cât de puțin dreptul de proprietate stabilit prin codul civil sau legile anterioare. În România proprietarul suprafeței rămâne și proprietarul subsolului, iar în Dobrogea statul rămâne proprietarul subsolului. Nu se face alt-ceva prin această lege decât se stabilește în dauna proprietarului minei și în interesul general o servitute legală. Statul nu ia proprietatea minei de la proprietarul anterior, nici pentru dănsul, nici pentru vre un alt concesionar.

I se știrbește numai proprietarului dreptul său absolut de a uza, de a percepe fructele și de a abusa de lucrul lui.

Prin urmare statul nu e proprietar decât pe minele din Dobrogea. În ce privește celelalte mine, statul n'are nici o proprietate privată. Însă ca putere publică pentru motive de siguranță și de utilitate socială ca minele să nu rămăne neexploatare, Statul dă dreptul de exploatarea minei chiar proprietarului suprafeței, prin decret regal conform art. 44, când el este exploratorul. Când altul e exploratorul, atunci proprietarul este expropriat pentru utilitate publică, pe timp de 75 de ani de dreptul la jumătate din mina sa și la direcția exploatărei, dacă primește să fie copărtaş cu exploratorul (art. 38 și 39).

Dacă nu primește, el e expropriat de acest drept pe timp de 75 ani în folosul exploratorului, iar despăgubirea pentru exproprierea redevența de 5% din produsul brut. Dacă statul ar fi fost proprietar atunci el n'avea să întrebe pe proprietarul suprafeței dacă vrea sau nu să fie copărtaş cu exploratorul, nici să oblige pe concesionar, în caz când proprietarul nu vrea să fie copărtaş să-i dea redevența de 5%.

De altmintererea dacă statul ar fi fost proprietar și-ar fi putut rezerva chiar lui exploatarea minei. Or, el n'are acest drept, ci numai acela de a concede mina, fie proprietarului, fie exploratorului. El mai are însă ca putere publică dreptul de a lua impozite conform art. 93—97.

Când Statul dă concesiunea exploratorului expropiază, pentru utilitate publică, în folosul

¹⁾ Vezi art. 99 legea minelor, art. 16 al. c. din legea asupra proprietății din Dobrogea, și art. 107. din codicele proprietății fonciere otomane, colecția Bujoreanu tom. 3 pag. 489.

acestui pe proprietar, iar când acordă concesiunea proprietarului, statul în realitate nu i transmite un drept pe care nu-l are el, ci proprietarul. Însă pentru a putea lua de la început măsurile de siguranță și poliție necesare ori cărei exploatare miniere și prevăzute în legea minelor, exploatarea nu poate fi începută de proprietar, fără a împlini oare cari condițiuni, în urma cărora se dă decretul regal de concesiune. Aceasta este și o garanție că proprietarul va exploata efectiv mina, fiind un interes public ca minele să fie exploatare ori de ori, ori de alt-cineva, să nu rămână neexploatate.

E drept că cuvintele de decret de concesiune din art. 43 și 44 sunt rău puse, fiindcă statul nu poate concede mina proprietarului și nici chiar nici unui terțiu, căruia e adevărat că i-o concedează statul însă ca un fel de mandat legal și silit al proprietarului. Asemenea greșeli se explică prin faptul că la început se stabilise în legea minelor principiul ca statul să devie proprietarul minelor, conform legii franceze, după care s'a copiat legea noastră.

În art. 6 se arată cum dacă proprietarul nu a fost și explorator poate fi și copărtăș cu exploratorul, direcția exploatareii rămânând însă acestuia din urmă.

A easta e o servitute legală ce se impune proprietarului direct în interesul exploratorului, indirect în interesul general, ca aceste bogății ale solului să fie cât mai bine exploatare profitând economia generală a țării.

Precum se vede prin această lege se violează principiile din art. 19 din Constituție.

În adevăr, în acest articol se spune că proprietatea de ori-ce natură e neviolabilă deci și proprietatea subsolului.

Legiuitorul putea să facă din subsol o proprietate deosebită de cea a suprafeței, trebuia însă să lase și proprietatea subsolului tot proprietarului suprafeței cum a și făcut-o dealminteri în principiu.

Însă proprietatea subsolului cuprinde dreptul proprietarului de a uza de el cum crede mai bine de cuvânt proprietarul, prin urmare și dreptul de a da el în concesiune minele. Statul e liber după constituție ca să îngrădească exploatarea minelor cu toate măsurile cerute de siguranța publică, însă n'are dreptul să concesioneze exploatarea minei aparținând unui particular, unui terțiu, chiar dacă acest particular nu a făcut explorările sau nu vrea să exploateze. E adevărat că interesul public cere ca să se exploateze minele, că atunci când proprietarul nu vrea să exploateze, să se concesioneze mina altuia, rezervându-se lui redevența cuvenită proprietății. Tot

interesul public cere ca exploatarea minei să fie condusă de cel care a făcut explorările, chiar când acela nu e proprietarul suprafeței.

Mai mult, dreptul proprietății este respectat dându-se despăgubire nu numai pentru suprafață dar chiar pentru subsol, care e redevența.

Constituția noastră însă oprește exproprierea pentru utilitate publică chiar cu despăgubire. În general, ea nu o permite decât pentru 3 cazuri determinate și anume: comunicația, salubritatea publică și lucrările de apărarea țării.

Pentru a nu se viola constituția, se putea foarte bine păstra intactă proprietarului suprafeței dreptul asupra subsolului, cum s'a păstrat pentru petrol.

Dupe cum particularii au dat în concesiune terenurile petrolifere când nu au putut să le exploateze ei înșiși, tot așa s'ar fi făcut și cu minele. Eră suficient ca și pentru mine să se ia măsurile de siguranță publică cum s'a luat pentru petrol.

În tot cazul pentru a se putea continua această stare de lucruri, va fi nevoie ca cu ocazia modificării constituției să se prevadă între cauzele de utilitate publică în care e permisă exproprierea, și exploatarea minelor.

D-1 P. Carp Ministrul agriculturii, industriei comerțului și domeniilor din 1895 autorul proiectului de lege asupra minelor care s'a votat în acel an, în expunerea sa de motive crede că în dreptul pur Statul ar fi proprietarul minei, însă nu e de părere ca să se aplice în mod absolut acest principiu. D-sa adaugă că nu admite nici principiul ca proprietarul suprafeței să fie și proprietarul minei. Se oprește la ceva intermediar, crează un drept de proprietate specifică, recunoscând proprietarului suprafeței oare-cari drepturi asupra minei supunând însă exercițiul lor la oare cari condițiuni.

Fînd că prin lege se limitează în timp dreptul concesionarului la un drept de locațiune pe 75 ani, d-sa crede că prin aceasta n'a violat nu numai art. 7 dar nici art. 19 din constituție, de oare-ce concesionarul străin devine eventual un locator iar nu proprietar al subsolului unui imobil rural și fiindcă atunci când statul concesionează subsolul unei proprietăți particulare dând exploatare pe timp de 75 ani unui concesionar, nu'l face pe acesta din urmă proprietar și deci nu expropriază. D-sa crede că fa e în interesul utilității publice ca minele, aceste mari bogății, să fie exploatare ceace codul civil prin art. 616 permite ca să se facă de un simplu particular în interesul exploatareii unui fond al lui, când i se dă dreptul, dacă acest loc este infundat să reclame dela vecin o trecere plătindu-i o despă-

gubire. Tot pentru ca să nu fie o expropriere ci numai o înlesnire pentru exploatarea subsolului nu se permite prin această lege să se exproprieze decât o suprafață limitată absolut necesară exploatărei.

D-l P. Carp se înșală.

După codul nostru civil proprietarul suprafeței este și proprietarul subsolului ca în dreptul Roman. Constituția din 1866 declară această proprietate neviolabilă. Nici un articol din constituție nu spune că minele sunt proprietatea Statului. Exproprierea pentru utilitate publică nu se poate face de cât pentru cauzele determinate mai sus arătate. Nu se poate zice că se violează art. 7 din constituție dându-se proprietatea unui subsol rural în care e o mină unui concesionar străin fiindcă el e numai locatar. Nu se violează nici art. 19 din constituție în sensul că se ia proprietatea subsolului dela o persoană dându-se concesionarului. Acestuia nu i se dă proprietatea ci numai cu drept de locație limitat. Proprietatea rămâne tot proprietarului suprafeței care e și proprietarul subsolului și care ia redevența de 5%, care reprezintă după cum am arătat mai sus tocmai dreptul proprietarului. În ce stă însă violarea art. 19 din constituție? În faptul că se privează proprietarul minei de dreptul de a uza de proprietatea sa. Statul făcându-se un fel de mandatar legal și silit al lui uzând el de mină, dând-o în locație concesionarului cu prețul stabilit de Stat în locul proprietarului. Exercițiul dreptului de proprietate poate fi limitat printr-o lege a minelor sau prin regulamente polițienești care fiind făcute într-un interes public pot să micșoreze proprietarului foloasele ce ar trage din proprietatea sa. Aceasta se poate, ceace nu e permis însă, este atunci când legiuitorul nu se mărginește numai a limita exercițiul dreptului de proprietate dar când se ia proprietarului acest exercițiu de către Stat care-l înlocuiește concesionând mina și dând proprietarului numai despăgubirea sau folosul ce crede el de cuviință.

D. N. COMȘA

Avocat-Deputat
Profesor la școala de științe de Stat

Contestațiune la epoca încetării plăților

La 21 Octombrie 1911 este declarat în stare de faliment D-l F. d'Aujourd'hui, mare comerciant de cereale din Galați. Tribunalul determină provizoriu epoca încetării plăților la 21 Octombrie 1911, data declarației falimentului. La fixarea epocii încetării plăților se face contestațiune de către Banca de Credit Român și de Banca Comercială Română.—Tribunalul de Covurlui, Sec-

țiunea II, prin sentința de la 16 Ianuarie 1912 admite această contestațiune și fixează epoca încetării plăților la 3 Octombrie 1911 s. n. (a se vedea sentința tribunalului, tot în acest număr la pag. 80).

În contra a estei sentințe falitul face apel și Curtea de Apel, Galați prin deciziunea de la 16 Martie 1912, admite apelul fixând epoca încetării plăților la 21 Octombrie 1911, după ce prin jurnalul de la 14 Martie 1912 rezolvă câteva incidente care prezintă interes prin raritatea speței :

1) Există apel asupra contestațiunii făcută conform art. 723 Cod Com? Curtea prin jurnalul No. 535, publicat în pag. 78, decide că este.
2) Creditorii cari au luat parte la fixarea epocii de încetarea plăților în mo l provizoriu cu ocaziunea declarării falimentului mai pot face contestațiune? Curtea respingând incid ntu hotărăște că și acești creditorii au dreptul la contestațiune.

În contra deciziunii Curței de Apel Galați se face recurs în Casațiune și s'au depus patru motive.—Inalta Curte de Casațiune și Justiție S. III, prin decizia No. 505 din 3 Decembrie 1912, (a se vedea publicată în pag. 77) respinge recursul și fixează două principii.

1) *Că există dreptul de apel asupra contestațiunilor prevăzute în art. 723 Cod. Com care se ocupă de stabilirea epocii încetării plăților.*

2) Când falitul a fost citat cu ocaziunea judecării contestațiunii asupra fixării epocii încetării plăților, el are calitate de parte principală litigantă.

Publicând hotărârile celor 3 instanțe tot în acest număr, vrem să dăm câteva note relative la doctrină și jurisprudență în cele două chestiuni de mai sus :

1) *Dreptul de apel.* În Codul Italian se prevede la art. 913 cazurile în care sentințele date de Tribunal în materie de faliment sunt supuse apelului. La noi, art. 944 Cod. Com. prevede că sentințele în materie de faliment nu sunt supuse apelului de cât în cazurile prevăzute de lege.

În art. 723 Cod. Com. nu se vorbește anume de dreptul de apel, dar aliniatul ultim prevede: După expirarea acestui termen sau când sentința care s'a pronunțat asupra contestațiunii nu mai este supusă apelului. În vechiul text al art. 723 figura și cuvântul «oposițiune». Legiuitorul de la 1895 a eliminat acest cuvânt, de unde rezultă intențiunea sa manifestă de a nu acorda acest drept (Cezărescu, *Cod comercial adnotat*, Art. 723), însă a menținut apelul.

În articolul italian 706 Cod. Com. corespunzător art. nostru 723 se prevede dreptul de apel, și în art. enumerate de art. 913 e coprins și ar

cazurile prevăzute de lege, și în spațiul art. 723 cod. com. nu prevede acest drept, căci chiar dacă în ultimul alineat vorbește de apel, aceasta este o inadverțență a legiuitorului și dovadă este că nu se arată termenul de apel, cum o face alte texte, de exemplu articolele 768, 782 cod. com.

Considerând ca dovadă că atunci când legiuitorul vorbește în textul art. 723 cod. com. despre apel nu o face din eroare sau inadverțență, este că acest text este traducerea articolului corespunzător 7 6 din acel italian care vorbește despre dreptul de apel; mai mult, în anul 1905 cu ocazia modificărilor ce a suferit codul comercial, legiuitorul a suprimat din vechiul text cuvântul „opozitiune” lăsând neatinz cuvântul „apel”, de unde rezultă că a înțeles să ridice dreptul de opozițiune nu și cel de apel; și dacă n'a prevăzut termenul în care să se facă apel, este că s'a referit la dreptul comun comercial;

Având în vedere că, în al doilea loc, se susține inadmisibilitatea apelului și penitru: a) falitul n'ar avea calitatea de a apela de oarece sindicul îl reprezintă; și b) falitul nu a intervenit în instanța de contestație, conform art. 717 cod. com. al. ultim;

Consi lerând că prin contestație se tinde a se modifica sentința declarativă de faliment, în privința fixării datei încetării plăților, sentința la care a luat parte falitul, și deci el trebuie să ia parte și la judecarea contestațiunei; deci are dreptul să facă apel, după cum a avut a apela și sentința declarativă dar pe care n'a apelat-o convenindu-i data de încetare de plăți, provizor fixată, că, așa fiind, el fiind parte principală în proces, nu avea să nzeze de facultatea ce-i acordă ultimul alineat al art. 717 cod. com. de a face intervențiune;

Pentru aceste motive Curtea respinge incidentul de inadmisibilitate a apelului invocat de intimat;

După care:

Domnul avocat Dionisie Popescu, pentru apelant, susține incidentul că intimații nu mai aveau dreptul să facă contestație la prima instanță, întrucât dânsii luase parte și discutate epoca încetării plăților, cu ocazia sentinței declarative; căci epoca încetării plăților se fixează prin sentința declarativă, provizor, numai pentru creditorii cari nu sunt prezenți conștând cere respingerea contestațiilor ca inutile și ca contrarii autorității lucrului judecat;

Domnul avocat G. N. Caranfil, pentru intimați cere respingerea incidentului, întrucât art. 723 cod. com., dă dreptul oricărui creditor de a face contestație indeferent dacă a luat parte sau nu la sentința prin care se fixează în mod provizoriu epoca încetării plăților.

Curtea,

Având în vedere că apelantul susține că intimații nu mai pot face contestație căci cu ocazia sentinței declarative s'a discutat asupra încetării plăților când dânsii susțineau ca și acum cu ocazia contestațiunei, să se fixeze o dată anterioară de cât cea arătată de falit, și dar cea dată e definitivă fixată și nu provizoriu;

Considerând că articolul 724 cod. com. arată că data încetării plăților se fixează în mod provizoriu nu numai față de creditorii cari n'au figurat în instanță, dar și față de acei cari au cerut declararea în stare de faliment, căci și aceștia posterior acestei sentințe, și în special cu ocaziunea verificării creanțelor și examinării registrelor falitului, au ocaziunea să găsească elemente pentru stabilirea adevăratei date a încetării plăților; de altfel, art. 722 nu face nici o distincțiune în această privință;

Pentru aceste motive Curtea respinge incidentul invocat de apelant;

După care s'a dat cuvântul părților în fond

Sau ascultat pentru apelant, pe d. n. avocații Gr. Trancu-
lași, Dionisiu Popescu și Constantin S. Furtunescu, cari au

susținut că epoca încetării plăților în falimentul clientului lor trebuie fixată la 21 Octombrie stil vechiu 1911, de care ce atunci clientul lor a fost în stare notorie de încetare de plăți cer admiterea apelului.

D. n.ii avocați Gr. Trancu-Galați și George N. Caranfil pentru intimatela băncii susține că apelantul era în încetare de plăți cu mult mai înainte de 20 Septembrie 1911, data fixată prin sentința apelată, conchizând cer respingerea apelului.

Curtea,

Având nevoie de mai mult timp pentru a delibera și verifica actele pe care s'au bazat părțile în acest proces, amână pronunțarea deciziunei pentru ziua de 16 Martie anul curent pentru când se obligă părțile să depună concluziuni scrise;

(ss) V. Tătaru; N. Dimitrescu; D. Istrati; Corjescu.

Grefier (s) V. N. Gheorghiu.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI Secția I

Audiența de la 16 Martie 1912

Președenția d. lui V. TATARU Consilier

Decizia comercială No. 51)

Faliment.— Încetarea de plăți.— Fixarea ei de Tribunal.— Neapelarea sentinței de către creditorii cari contestase acea dată la tribunal.— Dacă e admisibilă proba cu martori în apel, spre a se dovedi o altă dată a încetării plăților.

Dacă creditorii au contestat la tribunal data încetării plăților, și acea dată a fost determinată de tribunal, iar creditorii contestatori nu au făcut apel în contra ș nlinței tribunalului, acea dată fixată de tribunal nu mai poate fi schimbată de Curtea de apel chiar dacă s'ar fi dovedit înaintea Curței o dată anterioară a încetării plăților.

Prin urmare, este inutilă admiterea probei cu martori, în asemenea caz, pentru a se dovedi o dată anterioară a încetării plăților unui falit, de cât cea hotărâtă de prima instanță.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Frederic d'aujourd'hui, comerciant din Galați, în contra sentinței Trib. Covurului secția II No. 4/912²⁾;

Având în vedere concluziunile părților;

Având în vedere că din actele aflate la dosar și desbaterile urmate, se constată în fapt următoarele:

Tribunalul Covurului secțiunea I a trimis sentința No. 116 din 21 Octombrie 1911, după cererea Băncii de Credit Român din București, conexată cu cererea Băncii comerciale din același oraș declară în stare de faliment pe Frederic d'aujourd'hui, comerciant din Galați, care debita pe bază de compt-curent, celei dintâu 95 312 lei, iar celei a doua 85.548 lei și 35 bani; ca acea ocaziune părântu comerciant, nu s'a opus să fie declarat în stare de faliment, și discuțiunea a urmat numai în ce privește fixarea datei încetării plăților.— susținându-se de băncile reclamante ca acea dată să fie cel pușia 1 Ianuarie 1911, iar de părât, ca să se fixeze chiar în ziua declarării, întru cât pasivul nu se constată de cât pușia recunoașterea sa, și Tribunalul a admis concluziunile părântului fixând provizoriu epoca încetării plăților la douăzeci și una Octombrie 1911, motivând aceasta pe faptul că soc etățile n'au produs nici o do-

¹⁾ Confirmate de Înaltă Curte de casație prin decizia No. 505/912, ce s'a publicat tot în acest număr la pag. 77.

²⁾ A se vedea publicată tot în acest număr la pag. 80

vadă, de cât bilanțul prezentat de însuși părătul, care se soldează în favoarea lor cu sumele datorite din compt curent, și că acest compt curent nu este lichidat;

La 22 Octomvrie — a doua zi după declarare — atât Banca Comercială Română cât și Banca de Credit Român, fac contestație în ce privește fixarea epocii încetării plășilor, — cerând citarea falitului și a Judecăto-rului Sindic. — La una din ședințe, — după cererea contestațoarelor, Tribunalul ordonă facerea unei expertize spre a se stabili de un expert socotitor după registrele falitului — dacă sunt probe evidente de încetare a plășilor la o dată anterioară acelei de 21 Octomvrie 1911, și din ce anume rezultă acea dată. Prin sentința No. 4 din 16 Ianuarie 1912 Tribunalul admite contestația Băncilor și reformând sentința declarativă, în ce privește epoca încetării plășilor, fixează această epocă la 3 Octomvrie stil nou 1911, adică 20 Septembrie stil vechiu;

în contra acestei sentințe falitul a declarat apelul care urmează să se judece astăzi;

Considerând că însuși expertul numit de Tribunal, atât prin explicațiunile orale ce s'au cerut în audiență cât și mai cu deosebire prin concluziunile raportului documentat ce a depus (dosar fila 163 verso), declară categoric că încetarea plășilor falitului d'Anjour'hui este bine fixată la douăzeci și una Octomvrie 1911, prin sentința declarativă, precizând anume că până atunci dânsul a făcut față tuturor plășilor și nu a avut polițe protestate;

Având în vedere că Tribunalul pentru a stabili o epocă anterioară a încetării plășilor se întemeiază întâi pe împrejurarea că la 1 Ianuarie 1909 falitul se găsea cu un deficit însemnat care a crescut treptat la 1 Ianuarie 1910 și 1 Ianuarie 1911, și că dela 3 Octomvrie stil nou 1911, falitul a început să restituie diferite sume ce le avea la el în depozit, precum la 3 și 5 Octomvrie 42.400 lei erezilor isler, la 14 Octomvrie 5000 lei Iosefinei Zoner, la 7 Octomvrie 5404 lei Societății Elvețiene și 2304 lei Comunității Bisericii Evanghelice plus 20.000 lei la 7 Octomvrie averea soției sale; ceace ar însemna că dânsul ne miu văzându-se în stare de a continua comerțul a început să lichideze cu începere de la 3 Octomvrie stil nou, deci atunci trebe fixată epoca încetării plășilor, căci de atunci ar fi încetat viața lui comercială;

Având în vedere că din registrul jurnal pe Octomvrie 1911 și din registrul copier filele 31, 30, 24, 23, 22, 21 și 20 se constată că falitul a făcut operațiuni — vânzări și predări de cereale — până la 12 Octomvrie stil nou 1911, deci posterior datei de 3 Octomvrie stil nou, și deci nu este exact în fapt că de la această dată el încetase viața comercială; și dacă și în urma acestei date nu se mai vede că ar fi făcut operațiuni, faptul se explică că s'a văzut amenințat de creditori și s'a decis să trateze cu ei; și, odată constat în fapt că viața comercială n'a luat sfârșit rămâne fără interes a se mai cerceta care dintre creditori și pentru ce anume motive au fost achitați; căci chiar dacă unele din acele falitului ar putea fi bătute ca făcând în fraudă unor creditori, acestora le rămâne alte căi deschise pentru a le anula; a fiind chestiunea de fraudă și alta aceia a fixării momentului când au încetat plășile, și dovadă art. 725 codul comercial combinat cu art. 975 cod civil;

Considerând că din registrele falitului rezultă în adevăr că, începând de la 1 Ianuarie 1909 deficitul a crescut din an în an foarte simțitor, așa că la declarare a ajuns la suma de 533,641 lei, față cu un activ neînsemnat; din acestea însă nu se poate deduce o presupunție puternică că de atunci încă el era în încetare de plăși — căci este necontestat că în tot acest interval a făcut față angajamentelor sale, iar creditul ce băncile i-au acordat nu a fost nici un moment zdruncinat, și cu nimic nu s'a dovedit că falitul a recurs la expediente

sau alte manopere, fie pentru a obține credit, fie pentru a temporiza plata datoritiilor sale;

Considerând că intimații astăzi susțin că Curtea să nu fie în seamă actul de expertiză, de oarece este bazat pe registrele falitului, cari n'ar fi regulat țintite; că, însă, societățile intime când a fost vorba să stabilească la Tribunal epoca încetării plășilor, n'au fost în stare a aduce altă dovadă în astă privire, ci s'au referit la registrele falitului, în care scop s'au și cerut registrele de la judecătorul sindic, ordonându-se expertiza solicitată de dânsule; ori, conform articolului 51 codul comercial, aceste registre, fie chiar neregulate țintite, dacă nu pot face dovadă spre folosul comerciantului cari le-a ținut, fac dovadă contra lui, și deci și această obiecțiune rămâne neîntemeiată;

Având în vedere că se mai susține că în mai multe rânduri Băncile contestațoare au trimis spre achitare lui d'Anjour'hui compturi curente închise, dar că dânsul nu le a achitat — ceace ar dovedi că încă de atunci era în încetare de plăși, cerându-se proba cu martori spre a se dovedi această neachitare;

Considerând că chiar dacă s'ar dovedi că la o dată anterioară celei de 3 Octomvrie stil nou, falitul n'ar fi achitat comptul curent încă Curtea nu ar putea admite acea dată, întru cât Băncile contestațoare n'au declarat apel contra sentinței Tribunalului care fixează epoca de mai sus; și apoi, dacă în adevăr falitul a refuzat plata comptului curent și Băncile n'au cerut declararea în stare de faliment, ci i-au acordat o amânare de plată, această amânare nu este o dovadă a încetării plășilor, ci, din contra, constituie un nou credit; așa că proba testimonială invocată trebe a fi respinsă ca inutilă, în baza articolului 46 codul comercial; cât privește pentru intervalul de la 3 Octomvrie stil nou până la 21 Octomvrie stil vechiu, nici nu s'a afirmat măcar că un atare compt curent a fost trimis spre achitare și refuzat în acest interval;

Că, dar, din toate acestea rezultă că bine Tribunalul a fixat epoca încetării plășilor prin sentința declarativă de faliment și deci contestațiunile fiind neîntemeiate, urmează a se admite apelul falitului și reformându-se sentința comercială sub No. 4 din 16 Ianuarie 1912, să se respingă contestațiunile și să se fixeze data încetării plășilor la 21 Octomvrie stil vechiu 1911;

Pentru aceste motive Curtea decide, etc.

(ss) V. Tătaru, N. Dimitrescu, D. Istrati, I. Corjescu.

Grefier, (s) V. N. Gheorghiu.

Tribunalul județului Covurlui secția II

Audiența dela 16 Ianuarie 1912

Președenția d-lui DART. NICULESCU, președinte

Sentința comercială No. 4¹⁾

Faliment. — Încetare de plăși. — Definiția și încetarea plășilor. — Stabilirea datei unei asezuene încetări de plăși.

Încetarea de plăși este starea de imposibilitate pentru un comerciant de a mai face față datoritiilor sale ajunse la scadență, însoțită de intențiunea lui vădită de a nu mai continua comerțul.

Astfel, dacă un comerciant la o dată oarecare își manifestă peîndoios intențiunea de a sfârși cu comerțul ce conduce, acea dată urmează a fi socotită ca data încetării plășilor.

Tribunalul,

Asupra contestațiunilor conexe făcute de Banca comercială română și Banca de credit român sucursala Galați, cu petițiunile înregistrate la No. 13/91 și 13792

¹⁾ Înfirmata de Curtea de apel prin decizia No. 5/912, ce s'a publicat tot în acest număr la pag. 79.

706. In Italia nu mai există astăzi indoială că este drept de apel¹⁾.

La noi chestiunea, după cât știu, nu s'a prezentat în fața instanțelor. Comentatorii noștri adușt acest drept²⁾ Inalta Curte prin decizia ce lă, admite acest drept.

2) *Falitul avea drept să figureze în proces și să facă apel?*

D-l D'Aujourd'hui, de și citat în cererea Băncilor, i se contesta dreptul de apel, într-o cât art. 717 Cod. Com. permite falitului de a interveni în chestiunile în cari pot decurge în sarcina sa o imputare de bancrută.

Pe baza art. 723 Cod. Com. orice persoană interesată poate face contestațiune la epoca încetării plăților. Persoane interesate sunt: falitul, creditorii, etc³⁾ Prin urmare, falitul are drept de a face contestațiune și nu are dreptul de a figura ca parte în contestațiune chiar când contestatorii îl citează? Dar se poate întâmpla ca Sindicul să facă contestațiune și atunci părerile în doctrină sunt unanime a recunoaște că aceasta se va judeca contradictor cu falitul⁴⁾.

Inalta Curte dă drept falitului de a figura ca parte principală litigantă și deci a face apel.

În privința chestiunilor cari formau cele patru motive de casare, probleme referitoare mai mult asupra stărei de fapt a încetării de plăți și care fac obiectul discuțiilor în considerentele Tribunalului și a Curței de fond, mă refer în special la părerea lui Bonelli, vorbind despre expresiunea *incetarea plăților* păstrată în codul Italian: Această expresiune are avantajul asupra altora de a atrage atențiunea asupra felului special de a se manifesta insolvența comercială față cu insolvența ordinară de a arăta că insolvența comerciantului nu rezultă atât din starea⁵⁾ a patrimoniului său, pe cât din punctualitatea care o depune în îndeplinirea obligațiilor sale, adică a creditului de care se bucură⁶⁾.

GR. I. TRANCU—IAȘI.

¹⁾ Vidari, Corso di Diritto Comm. Vol IX, pag. 337, No. 8740 și Vol. VIII, No. 7510 și 7511.

²⁾ Toneanu Falimente, vol. I, pag. 224, No. 186; Dumitrescu, Vol. VI, pag. 387, No. 637.

³⁾ Dumitrescu, Vol. VI, pag. 381, No. 617. Vezi și Toneanu, Vol. I, Falimente, pag. 222, No. 182 fine.

⁴⁾ A se vedea Vidari, Corso di Diritto Comm. ed. 5, Vol. VIII, pag. 201, No. 7505; Ingarano, Giurisprudenza Comm. No. 57, art. 699.—Vezi și Dumitrescu, Vol. VI, No. 619 și 620, pag. 382, care discută această părere profesată și de Calamandrei.

⁵⁾ Bonelli, Comentario al Codi di Comm. Vol. VIII, Del fallimento, No. 37, pag. 50. Vezi asupra chestiunii: Sirey, Codes Annotés.—Code de Comm. De la faillite, pag. 161, No. 12, 16, 17, 18 și 19.—Thaller & Perceval, Faillites et banqueroutes, Vol. I, pag. 177, No. 181/182.—Vidari op. cit. Vol. VIII, No. 7404.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III

Audiența dela 3 Decembrie 1912
Președinția d-lui G. P. PETRESCU, președinte
Bancr. Comercială Română și Banca de Credit Român cu Frideric D'Aujourd'hui și julele sindic al Trib. Covurlui în falimentul F. D'Aujourd'hui.

Faliment. — Contestație asupra epoci încetării plăților. — Sentință — Drept de apel la Curte. — Admisibilitate. — Art. 723 și 944 c com. — Citarea falitului în acea contestație la tribunal. — Calitatea lui de a face apel.

1. In contra sentințelor date asupra contestațiilor la epoca încetării plăților, există drept de apel la Curte, de oarece art. 723 cod. comercial prevede formal calea apelului în contra unor asemenea sentințe.

2. Dacă falitul a fost citat înaintea tribunalului cu ocazia judecării contestațiunii asupra fixării epoci încetării plăților, el are calitatea de parte principală litigantă în proces și nu mai are nevoie de a face cerere de intervenție, conform art. 717 cod. comercial, pentru a putea pune concluziuni în instanță și apoi a face apel la Curte.

Deciziunea 505/912. — Respins recursul făcut de Banca Comercială Română și Banca de Credit Român, contra deciziei Curței de apel din Galați, s. I, No. 5/912,* data în proces cu Frideric D'Aujourd'hui și judele sindic al Trib. Covurlui în falimentul Frideric D'Aujourd'hui.

Curtea,
Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier Șt. Miculescu:

Pe d-l avocat G. Caramfil în desvotarea motivelor I, II și IV ultima parte de casare renunțând la motivul III și prima parte din motivul IV; și

Pe d-nii avocați Gr. Trancu, Em. Paștași și C. Fortunescu în combateri;

Deziderând,

Asupra motivului I de casare:

I. «Exces de putere și violarea dispozițiilor din art. 944 comb. cu 723 din cod. com.»;

«În contra sentinței comerciale a Trib. Covurlui, s. II din 21 Octombrie 1911, prin care se determină în mod provizoriu data încetării plăților în falimentul F. D'Aujourd'hui, noi am făcut contestație, potrivit art. 723 cod. com. prin care ceream a se constata și fixa ca epoca reală a încetării plăților numitului falit, la o epocă anterioară celei fixate prin sentința declarativă de faliment»;

«Tribunalul de Covurlui prin sentința sa No. 4/912, admite în parte contestațiunea noastră și retrogradează epoca încetării plăților. În contra acestei sentințe falitul declară apel înaintea Curței de apel din Galați»;

«Am propus înaintea instanței de fond că acest apel urmează a fi respins ca inadmisibil, întrucât găsiindu-se în materia specială a falimentului toate sentințele Tribunalului sunt declarate de lege executorii (art. 944 cod. com.) și nu sunt supuse căilor de reformare decât atunci când legiuitorul prevede în mod expres calea de atac»;

* A se vedea tot în acest număr la pag. 79.

«Curtea de apel prin un invederat exces de putere și prin violarea principiului pus în art. 944 cod. com. declară admisibil apelul introdus în contra sentințelor date în materie de contestație la constatarea epocii plăților (art. 723 cod. com.) atunci când nici un text de lege nu prevede această cale de atac»;

«Curtea întemeiează-se pe dispoziția art. 723 cod. com. pentru a declara admisibil apelul, violează principiul pus în art. 944 cod. com., interpretă greșit textul art. 723, de oarece din acest articol nu rezultă expres că există drept de apel în contra unor asemenea sentințe»;

«Dacă în redactarea acestui art. se zice: «sau când sentința care s'a pronunțat asupra contestațiunii, nu mai este supusă apelului», aceasta își are explicația în faptul că art. nostru 723 cod. com. este copiat după art. 76 cod. com. italian, în a cărui redactare cuvântul «apel» are un sens, de oarece art. 913 cod. com. italian corespunzător cu art. 944 cod. com., acordă în mod expres dreptul de apel în contra sentințelor date în contestațiunile de asemenea natură»;

«Legiuitorul nostru ne mai prevăzând un asemenea drept de atac prin art. 944 cod. com. redactarea art. 723 cod. com. nu implică dreptul de apel și își are astfel explicația sa istorică»;

Având în vedere că, după art. 944 din codul comercial, sentințele date de tribunal în materie de faliment sunt supuse apelului numai în cazurile prevăzute de lege;

Având în vedere că, prin art. 723 c. com., se prevede că în contra sentinței care determină provizoriu data încetării plăților se poate face contestațiune înaintea Tribunalului care a pronunțat-o, și când sentința care se pronunță asupra contestațiunii nu m-i este supusă apelului, data încetării plăților rămâne irevocabil determinată în privința tuturor creditorilor;

Considerând că, prin art. 723 c. com. prevăzându-se în mod formal calea apelului în contra sentințelor date asupra contestațiunilor la epoca încetării plăților, urmează că Curtea de apel avea competența să statueze asupra apelului făcut de falit, așa că motivul I de casare este nefondat;

Asupra motivului II de casare:

II «Greșită aplicare și violare a dispozițiilor legii cuprinse prin articolele: 717 și 723 cod. com. și a art. 247, 243 și 249 proc. civ.»;

«Cunoscut este că efectul sentinței declarative de faliment este ridicarea de drept din ziua declarării falimentului a dreptului ca falitul să își mai poată administra bunurile sale sau să exercite acțiunile privitoare la bunurile a'le, bine înțeles afară de acțiunile care privesc drepturile sale exclusiv personale sau cari sunt străine de faliment. (art. 717 c. com.)»;

«Legiuitorul mai stabilește prin suscitatul text de lege, că falitul poate să intervină în pricinile din cari ar putea să decurgă în sarcina sa faptele de bancrută frauduloasă»;

«Am propus atât înaintea Tribunalului cât și înaintea Curței, că falitul nu putea să stea în judecată contradictorie cu noi cu ocazia judecării contestațiunii noastre, de oarece aceste contestațiuni se judecă potrivit art. 723 cod. com. numai în contradictoriu cu Judele Sindic și că falitul nu putea să stea în judecată și nici să facă apel, decât numai făcând intervenție potrivit art. 717 cod. com. și Tribunalul să o discute contradictoriu cu noi dacă ea este admisibilă (art. 247, 248 și 249 pr. civ.), de oarece legea nu permite

decât în un singur caz, ca falitul să exercite acțiuni privitoare la faliment»;

«Curtea de apel și Tribunalul permțând falitului să stea în instanță fără cerere înscrisă de intervenție și să facă apel fără să fi sesizat prima instanță înscris, violează și interpretă greșit dispozițiunile art. 717 și 723 cod. com., precum, și dispozițiunile articolelor 247, 248 și 249 pr. civ.»;

Având în vedere că se constată că falitul F. D'Aujourd'hui a fost citat înaintea Tribunalului de către recurențele bănci cu ocazia judecării contestațiunii făcute de ele asupra fixării epocii încetării plăților, de unde urmează că falitul avea calitatea de parte principală litigantă în proces și nu mai avea nevoie a face cerere de intervenție, conform art. 717 cod. com., pentru a putea pune concluziuni în instanță și apoi a face apel la Curte;

— Că, dar, și acest al doilea motiv de casare este nefondat;

Asupra ultimei părți din motivul al IV de casare:

«Curtea comite o eroare grosieră de fapt și o lipsă de motivare, atunci când deși constată în fapt că viața comercială a falitului era completamente stinsă pe ziua de 12 Octombrie 1911 și n. totuși stabilește fără arătare de motive, că epoca încetării plăților a avut loc la 21 Octombrie 1911, adică în ziua de declarare»;

Având în vedere că niciărei Curtea de apel nu afirmă că încetarea plăților ar fi avut loc la 12 Octombrie, precum susține recurența, ci din contră ea constată în fapt că comerciantul F. D'Aujourd'hui a facut plățile la 21 Octombrie 1911;

Considerând că această constatare în fapt scapă de sub controlul Cuții de casare;

Având în vedere că recurențele a renunțat în instanță la motivul al III-lea de casare și la prima parte din motivul al IV-lea;

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI S. I.

Audiența dela 14 Martie 1912

Președenția d-lui V. TATARU, Consilier

Proc. s-Verbal No. 535

Faliment.—Sentințe date de tribunal în materie de faliment pentru fixarea datei încetării plăților.—Dreptul de apel în contra unor asemenea sentințe.—Falit citat la tribunal cu ocazia judecării contestațiunii.—Calitatea sa de parte litigantă.—Dacă mai era nevoie de o cerere de intervenție.—Art. 717 c. com.

1) *In contra sentințelor date de tribunal în materie de faliment, cu privire la fixarea datei încetării plăților, există drept de apel la Curte, întru cât acest drept este formal prevăzut de art. 723 cod. comercial.*

2) *Din momentul ce falitul a fost citat personal la tribunal cu ocazia judecării contestațiunii creditorilor cu privire la fixarea epocii încetării plăților, el are calitatea de parte litigantă în proces și nu e nevoie dar a mai face cerere de intervenție, conform cu art. 717 cod. comercial.*

Curtea,

Asupra incidentului de inadmisibilitate a apelului, invocat de întinși:

Având în vedere că în prim loc se susține că, conform art. 944 cod. com. sentințele tribunalului date în materie de faliment nu sunt supuse apelului decât în

din 911, contra sentinței declarative de faliment a acestui tribunal, privitoare pe Fr d'aujourd'hui, care determină provizoriu data încetării plăților la 21 Octombrie 1911, și prin care contestațiiunile se cere a se constata și fixa că epoca reală a încetării plăților numitului falit este o dată anterioară de 1 Ianuarie 1911;

Având în vedere susținerile și concluziunile părților, lucrările din dosar, raportul și concluziunile expertului, cum și lămuririle orale date astăzi în instanță și consemnate în anumit proces-verbal, cum și răspunsurile falitului la interogatoriul ce s'a luat din oficiu, de asemenea atașat la dosar;

Având în vedere că prin sentința comercială No. 116 din 911 a acestui tribunal, declarativă de faliment a lui Fr d'aujourd'hui, încetarea de plăți se constată numai prin declarațiunea orală și scrisă deusă de falit în instanță cu petițiunea înregistrată la No. 13767/911 și prin care dânsul recunoaște categoric că de la acea dată de 21 Octombrie 1911 înainte, nu mai poate face față angajamentelor sale comerciale, iar din bilanțul deusă tot atunci, se vede la activ suma de lei 20862, 40 bani, față de un pasiv de lei 554.504,95 bani, cu un deficit de lei 533.641,55 bani numitul falit nu a avut până la acea dată nici o scadență în suferință, făcând totdeauna față prin noul credit de cari se bucura, ceace a determinat a se fixa ca dată provizorie a încetării plăților ziua de 21 Octombrie 1911;

Având în vedere că contestatoarele bănci creditoare susținând că epoca reală a încetării plăților numitului falit, deși fără semn exterior nediscutat, căci lucrul în compt curent a fost cu mult înainte de 1 Ianuarie 1911 și în tot cazul cel puțin la 20 Septembrie acelaș an, de când falitul s'a manifestat înveredat și neîndoios că nu mai poate face față datoririlor sale comerciale, au cerut și s'a încuviințat o expertiză a registrelor falitului pe ultimii trei ani, pentru a se vedea dacă sunt probe evidente de încetarea plăților la o dată anterioară celei fixată provizoriu prin sentința de faliment și din ce anume rezultă acea încetare de plăți;

Având în vedere că din raportul de expertiză se constată că falitul lucra în deficit încă înainte de 1909, căci la 1 Ianuarie 1909 se găsea cu un deficit de 22277 lei, 50 bani, care a crescut treptat în fiecare an până la declarare; astfel la Ianuarie 1910 deficitul era de 423.854 lei 67 bani, la 1 Ianuarie 1911 era de 471.476 lei, 67 bani, iar la declararea în faliment, deficitul a atins cifra de 533.641 lei, 65 bani; că dela 3 Octombrie stil nou 1911 falitul a început a restitui diferite sume ce le avea la dânsul în deposit și nu în calitate de comerciant, precum : la 3 și 5 Octombrie 42.400 lei moștenitorilor Isler, la 7 Octombrie 20.000 lei soției sale, la 14 Octombrie 5.000 lei Iosefinei Zoner și la 7 Octombrie restituirea a 6.404 lei, 05 bani societății Suisse și 2.304 lei, 20 bani comunității bisericii evanghelice; în total lei 75.108, 25 bani;

Că, tot în acest interval dela 3—14 Octombrie 1911, falitul a ridicat dela băncile creditoare suma de 70000 lei, cu care de sigur că a achitat sus arătatele depozite, căci în casa falitului, la inventarierea d-lui jude sindic, nu s'a găsit numerar decât suma de 1662 lei, 75 bani, iar operațiunile comerciale în tot acest interval nu a mai făcut, căci, după cum a declarat la interogator, operațiunile trecute în registre la 14 Octombrie 1911 de fapt sunt operațiuni săvârșite cu mai multe luni înainte, dar pe cari le uita a le trece la timp, iar parte din ele era socotite date asupra unor sumi încredințate mai dinainte omului său de afaceri pentru cumpărături de cereale;

Considerând că încetarea de plăți este starea de imposibilitate pentru un comerciant de a mai face față datoririlor sale ajunse la scadență, însoțită de intențiunea lui vădită de a nu mai continua comerțul;

Considerând că falitul Fr. d'aujourd'hui, care la 21 Octombrie 1911 a recunoscut oral și în scris că se găsește în nenorocita stare de a nu mai putea face față

angajamentelor sale comerciale, din examinarea registrelor sale și din declarațiunile făcute astăzi la interogator, se constată că dânsul încă dela 3 Octombrie stil nou 1911 și-a manifestat neîndoios intențiunea de a sfârși cu comerțul ce conducea, prin acea că dela această dată cu banii ce ridica dela băncile contestatoare plătea depozite pe cari le întrebuințase în comerț; că printre aceste depozite unul și anume, acela de 20.000 lei dătre soției sale pentru a-și cumpăra un imobil și care în realitate, cu știrea și consimțământul său, au fost asigurați la o casă de comerț din Amsterdam dovedeste preocuparea falitului de a crea un mic adăpost familiei sale, și prin plata celorlalte depozite de a înlătura responsabilitatea sa de depozitar;

Considerând că aceste plăți constituiesc o lichidare săvârșită de falit și însoțită de faptul încetării oricărei vieți comerciale, fac ca reala încetare de plată să înceapă dela data de 3 Octombrie stil nou de când falitul a înțeles să pună sfârșit comerțului său;

Că așa fiind, contestațiunile băncilor creditoare sunt întemeiate și cață a fi admise, fixând data încetării plăților la 2 Septembrie 1911;

Având în vedere cererea expertului I. G. Munteanu de a i se aloca un plus de onorar în sumă de 150 lei pentru lucrarea efectuată și neopunerea băncilor contestatoare, tribunalul, apreciind, o gă este întemeiată și o admite ca atare;

Pentru aceste motive în virtutea legei, hotărâște, etc. (ss) D. rt. Niculecu: Gr. Conducu.

Judecătoria urbană ocolul 1 Galați

Audiența dela 7 Noembrie 1912

Cartea de Judecată No. 2171

Conesement. — Transmisiunea lui. — Dacă prin acest fapt proprietatea mărfurilor se transferă noului portor. — Drepturile ce conesementul conferă portorului. — (Art 277 și 565 c. comercial)

Proprietatea mărfurilor nu se transferă noului portor în momentul transmisiunii conesementului, ci transferul se operează conform regulilor de drept comun prin singurul efect al vânzării, în care mărfurile sunt individualizate, transmisiunea conesementului neavând efect de cât din punctul de vedere al transmisiunii posesiunii; — Iar conesementul conferă portorului prin îndosare un drept de reținere a acestor mărfuri, cu atribuțiunea unui privilegiu, până la concurența sumei pe care justifică că a debursat-o în schimbul primirii conesementului.

Judecata,

Având în vedere susținerile părților, actele de la dosar și depozițiunile martorilor;

Având în vedere contestațiunea introdusă de Banca în comandită Aug Dall'Orso cu petițiunea înregistrată la No. 4893 din 1911, prin care cere ridicarea sechestrului asigurător, aplicat de comisarul de urmărire priu procesul-verbal din 16 Aprilie 1911 asupra a 15 butoaie cu undelemn întropozitate în docurile din Galați, după cererea creditorului M. Allerhand;

Având în vedere că în fapt chestiunea s'a astfel; Har. Vasiliu din Mitilene încarcă în Noembrie 1910 o cantitate de 15 butoaie cu undelemn pe vaporul «Smyna»; iar conesementul care însoțește transportul îl girează Băncii Otomane din Mitilene, care la rândul ei îl transmite Băncii Aug Dall'Orso din Galați. Marfa fiind sosită în Galați este refuzată de către Cutava destinatarului ei, și întropozitată de Banca Dall'Orso în Docuri, iar la 16 Aprilie 1911 sunt sechestrate în mod asigurător de către M. Allerhand, creditorul lui H. Va-

siliu, în baza unui titlu definitiv, cele 15 butoaie cu untdelemn;

Având în vedere că la acest sechestr Banca Dall'Orso face contestație susținând că marfa sechestrată este proprietatea ei, dovedită aceasta cu conesementul No. 339 din 21 Noiembrie 1910, care purtând clauza că mărfurile transportate să fie predate la ordin, numita Bancă prin giruri succesive stabilește că conesementul se află astăzi la ordinul său;

Având în vedere că Banca Dall'Orso în susținerea contestației sale a invocat dispozițiunile art. 565 combinat cu 277 cod. com. din cari rezultă că efectul girului conesementului a fost de a transmite Băncii proprietatea mărfii;

Că creditorul sechestrat s'a opus susținând că conesementul a fost transmis Băncii numai spre încasare;

Având în vedere că proprietatea mărfurilor nu se transferă noului portor în momentul transmisiunii conesementului că transferul se operează conform regulilor de drept comun prin singular efect al vânzării, în care mărfurile sunt individualizate, transmisiunea conesementului neavând efecte de cât din punctul de vedere al transmisiunii posesiunii;

Că conesementul conferă portorului prin îndosare un drept de reținere a acestei mărfii cu atribuțiunea unui privilegiu până la concurența sumei pe care justifică că a debursat-o în schimbul primirii conesementului;

Considerând că în ceea ce privește obiecțiunea că art. 277 și 565 cod. com. prevăd că prin gir s'a transmis proprietatea cu toate accesoriile, aceasta nu poate să fie adevărat de cât în ce privește proprietatea creanței rezultând din contractul de transport și după care că-răușul e ținut să predea marfa destinatarului la timpul și locul indicat, ceea ce după cele mai sus expuse nu poate avea nici o influență asupra proprietății în sine

a mărfii transportate, care se strămută în mod cu totul independent de conesement;

Având în vedere că creditorul sechestrat în dovedirea faptului că Banca Dall'Orso nu e proprietara mărfurilor ci o simplă mandatară pentru încasare a conesementului, s'a servit de răspunsul la interogator al Băncii, de proba cu martori și a cerut a fi obligată Banca de a prezenta registrele;

Având în vedere că Banca Dall'Orso la interogatorul propus s'a eschivat de a da unele răspunsuri lămurite și complete; că din complexul celorlalte răspunsuri nu rezultă că ea este proprietara mărfii;

Că din depozizițiile martorilor G. Fellea și Al. Pardo-witz funcționari ai Băncii Dall'Orso și M. Falkenstein rezultă că marfa era destinată lui Cutava, care a refuzat primirea ei că în urma acestui refuz a urmat între Bancă și încărcătorul mărfii H. Vasiliu o corespondență pentru revinderea mărfii, că conesementul a fost girat Băncii Dall'Orso spre încasare și aceasta nu face comerț de coloniale;

Considerând că refuzul Băncii Dall'Orso de a prezenta registrele pentru a se vedea dacă e trecută operațiunea în ele în caz când ar fi un cont propriu, sau provizional dacă afacerea e străină, consitue o prezumție puternică în stabilirea faptului că conesementul i-a fost trimis spre încasare;

Considerând că din cele mai sus expuse rezultă că conesementul a fost girat Băncii Dall'Orso numai spre încasare, că întru cât Banca nu este proprietară asupra mărfii sechestrată, după cum se pretinde prin contestație și numai sub condiția acestei dovezii contestația ar fi putut fi admisă;

Pentru aceste motive judecata respinge, etc.:

Magistrat stagiar, (s) Pașchiv S. Panaitescu

Grefier, (s) S. Chiriac

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI NOASTRE CURTI DE CASAȚIE ¹⁾

CASAȚIE S. I

Recurentul Vasile R. Moise prin d-l avocat I. Moruzi.

Intimatul Irina Hagiescu Miriște ș. a. prin d-nii avocați Ștefănescu Priboi și C. Ștefănescu.

Conexare. — Chestiune de bună administrare a justiției.

Citarea părților. — Necitarea unei părți în dublă calitate de apelant și intimat. — Lipsă de nulitate.

1. a) Instanța de fond este suverană să aprecieze dacă buna administrare a justiției reclamă conexarea a două acțiuni sau apeluri, fără ca părțile să poată ataca cu recurs respingerea sau admiterea conexării.

b) Necitarea unei părți în dublă calitate de apelant și intimat nu constituie un viciu de procedură care să atragă casarea deciziei, de oarece partea avea cunoștință de conexarea apelului său cu al celeilalte părți și deci a fost în măsură să-și pregătească apărarea în această dublă calitate. (Cas. s. I, decizia No. 796 din 9 Noiembrie 1912, prin care se respinge recursul făcut contra deciziei No. 200/1912 a Curții de apel București, s. I).

Recurentul Niță Ștefan ș. a. prin d-nii avocați N. Durina și Heră-Intimata Maria M. Ciolan ș. a. prin d-l avocat Epreid.

Conexare. — Conexarea a două acțiuni de partaju. — Chestiune de apreciere.

2. Conexarea fiind o operațiune ce se ia în interesul unei bune administrații a justiției, chestiunea de a se ști, dacă acest interes al bunei administrații reclamă sau nu conexarea a două acțiuni de partaju mai ales când este vorba de patrimoniul deosebite, este o chestiune de apreciere suverană a instanțelor de fond și ea atare scapă de sub controlul Curții de casație. (Cas. s. I, decizia No. 801 din 13 Noiembrie 1912, prin care se respinge recursul făcut contra sentinței Trib. Muscel No. 328, 910).

Recurentul Marin M. D. Lacatus ș. a. în persoană.

Intimații Cost. B. D. Lacatus ș. a. prin d-l avocat Netteț Co-marnescu.

Intervenient. — Luarea procedurii în momentul în care se găsea cănt s'a făcut intervenția. — Proces de estire din indiviziune. — Hotărîre prin care s'a stabilit calitatea părților și averea de împărțit. — Dacă prin intervenția făcută după darea acelei hotărîri, se mai poate scoate parte din averea de împărțit. Art. 252 pr. civ.

3. Potrivit art. 252 pr. civ., intervenientul ia pro-

¹⁾ Deciziile ale căror spețe sunt însemnate cu steluță * prezentând o importanță juridică deosebită, vor fi publicate în extenso în numerile viitoare. Redacția

cedura din punctul unde se găsește în acest sens, că actele de procedură îndelinite până în momentul intervenției nu mai reîncep, considerându-se ca îndeplinite și față de dânsul;

Prin urmare, într'un proces de eşire din indiviziune, din moment ce s'a dat o hotărîre prin care s'a stabilit calitatea și drepturile părților, și s'a fixat masa de împărțit, orice intervenție făcută în urmă pentru revendicarea unui bun din acea avere, este tardivă, întrucât, conform principiului de mai sus, intervenientul fiind obligat să respecte operațiunile făcute pentru fixarea masei sucesorale, dânsul nu mai poate cere să se revie asupra lor spre a se scoate acel bun din averea de împărțit. (Cas. s. I, decizia No. 862 din 30 Noembrie 1912, prin care se respinge recursul făcut contra sentinței Trib. Dolj s. I, No. 316/911).

CASAŢIE S. II

Recurenta Constanța C. Caracași prin d-l avocat M. Pașcanu
Intimatul C. Gr. Caracași prin d-l avocat Stănculescu Al.

* **Divorț. — Paza copiilor. — Măsură cu caracter provizor. — Survenire de fapte noi. — Modificarea măsurii luate. — Dacă acordarea anului de încercare constituie un fapt nou.**

1. Măsurile cari au de obiect ținerea provizorie a copiilor în timpul procesului de divorț, ca și acele luate în urma pronunțării divorțului sunt esențial provizorii și judecătorii fondului le pot schimba, când interesul copiilor ar cere, din cauza unor împrejurări noi întâmplate în urmă.

Instanța de fond este însă datoare să motiveze și să arate ce cauze și fapte noi au survenit în situația părinților sau a copiilor, cari să justifice schimbarea măsurii luate printr'o hotărîre anterioară, iar împrejurarea că în procesul de divorț s'a acordat soților anul de gândire, nu este un fapt nou care să atragă prin el însuși modificarea măsurii luate relativ la ținerea copiilor, ci numai o fază a procesului de divorț, care a prelungit instanța. (Cas. II, decizia civilă No. 228 din 15 Octombrie 1912, prin care s'a casat decizia Curții de Apel Buc. s. III No. 142/912).

Recurentul M. Coiculescu ș. a. lipsă.
Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

Hotărîre. — Materie penală. — Mijloc de apărare. — Nepronunțare. — Omisiune esențială. — Casare. — Art. 406 pr. pen.

2. După art. 403 din proc. penală, este anulabilă hotărîrea dată în materie repressivă când instanța de fond va fi omis sau refuzat a se pronunța asupra unei cereri a prevenitului, când acea cerere a fost făcută pentru a reclama o facultate sau un drept ce dă legea.

Astfel, dacă se constată că inculpatul a invocat ca mijloc de apărare în acuzațiunea ce i se aducea, proba cu martori și tribunalul a omis a se pronunța asupra acestui mijloc de apărare pe care inculpatul era în drept

să-l propună, în acest caz tribunalul face o omisiune esențială, care atrage nulitatea sentinței. (Cas. II decizia penală No. 2169 din 12 Septembrie 1912, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței Trib. Gorj No. 1482/912).

Recurentul G. G. Iliescu ș. a. lipsă.
Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

Legea vânătorului. Faptul de a vâna pe proprietatea altuia fără autorizarea sa. — Contravenție. — Competența judecătorului de ocol în prima și ultima instanță. — Art. 51 l. j. și art. 6 l. vânătorului.

3. Potrivit art. 51 din legea judecăt. de ocoale, în enumerarea căruia este cuprinsă și legea poliției vânătorului, judecăt. de ocol judecă în primă și ultimă instanță abaterile de la acea lege, când pedeapsa de aplicat este numai amenda, cum este pentru faptul prevăzut de art. 6 din legea vânătorului, de a vâna pe proprietatea altuia fără autorizația sa. Este dar neadmisibil apelul făcut la tribunal în asemenea caz. (Cas. II, decizia penală N. 2215 din 18 Septembrie 1912, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței Trib. Vâlcea, s. I, No. 1542/912).

Recurentul Ion G. Fărătaș prin d-l avocat R. Rosetti.
Ministerul Public prin d-l procuror M. Vidrașcu.

Sustragere de acte. — Notar care sustrage petiții din dosare, spre a lua timbrele și a le întrebuița din nou la facerea unor acte ale locuitorilor. — Art. 203 și 204 c. p. și art. 88 legea timbrului.

4. Faptul unui notar de a întrebuița la facerea actelor de vânzare ale locuitorilor timbre deja anulate, pe care le-a sustras din dosarele primăriei de pe diferite petițiuni pe care le-a distrus, constituie delictele prevăzute și pedepsite de art. 203 și 204 c. penal și de art. 88 din legea timbrului. (Cas. II, decizia penală No. 2218 din 18 Septembrie 1912, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei Curții de Apel Buc. s. I No. 150/912).

Recurentul Marin al Marichi ș. a. prin d-l avocat P. P. Poni.
Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

Monopolul cârciumilor la sate. — Luarea în arendă prin persoană interpusă. — Contravenție. — Art. 23 l. monopol. băut. spirtoase.

5. Faptul cui-va de a se servi de o altă persoană interpusă, pentru a lua în arendă o cârciumă într'o comună rurală, întru cât el nu o putea lua fiind condamnat pentru furt, constituie contravenția prevăzută de art. 23 al. ultim din legea monopol. băuturilor spirtoase. Acest fapt îl poate constata instanța de fond din procesul-verbal încheiat de controlorul fiscal, din interogatorul inculpaților și din prezumpțiuni de fapt, iar această constatare în fapt este de atributul suveran al instanțelor de fond. (Cas. s. II, decizia penală 2219 din 18 Septembrie 1912, prin care s'a respins motivul II de

casare și s'a făcut divergență pentru motivul I, în recursul contra sentinței Trib. Mehedinți s. I, No. 848/912).

Recurentul făcută de d-l Procuror general al C. de casație de a se regulă compet. în cauza lui Tache Al. Cristian. Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

Distruhere de hotar.—Deosebire de delictul de strămutare de hotar, prevăzut de art. 321 codul penal.

6. Art. 321 c. penal pedepsește faptul aceluia care, cu cuget de a și însuși pământul posedat de altul, strămută semnele de hotar dintre proprietăți.

Prin urmare, dacă se constată că inculpatul a tăiat câți-va pomi din proprietatea altuia, scoțând în acelaș timp o piatră din hotarul despărțitor al proprietăților, fără însă să și înființeze semne noi de hotar, acest fapt nu poate fi privit ca o strămutare de hotare, ci ca un delict de distrugere de hotare prevăzut și pedepsit de art. 355 c. penal, de competența judecătorilor de ocoale de a fi judecat, potrivit art. 53 l. j. p. (Cas. II, decizia penală No. 2247 din 19 Septembrie 1912 prin care s'a regulat competența, trimițând afacerea la judecătoria ocol. rural Cotești).

NOTĂ.—A se vedea și Cas. II 910 din 16 Aprilie 1912, al cărei sumar s'a publicat în Curierul Judiciar No. 52 din 1912 și 3101 din 1912.

R. B.

Recurentul Gh. Corbescu prin d-l avocat Frumușeanu. Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

Lovire.—Elementul voinței.—Constatarea lui.—Existența delictului.—Art. 240 c. penal.

7. Din moment ce elementul voinței, cerut de art. 240 c. penal, pentru existența delictului de lovire, este anume constatat de instanța de fond, prin aceasta implicit se stabilește că lovirile n'au fost rezultatul unei simple greșeli, cum se pretinde de inculpat (Cas. II, decizia penală No. 2764 din 29 Octombrie 1912, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei C. Apel Craiova s. I, No. 219/912).

CASAȚIE S. III

Recurentul Ministerul de fin. prin d-l avocat C. Marinescu. Intimatul Diaconul G. Albu prin d-l avocat C. Th. Pascu.

Taxa de 3% asupra salariilor.—Condiția de a fi cel puțin de 200 lei lunar.—Cumulul salariului cu pensia.—Nedeclararea salariului.—Contravenție.—Art. 1 și 3 din legea taxei de 3% din 1907.

1 Taxa de 3% asupra salariilor potrivit art. 3 din legea din 1907, se percepe și când retribuțiunile întrec numai prin cumulare minimum de 200 lei bruto lunar.

Astfel, dacă se constată că salariul ce primește un diacon, cumulul cu pensia sa care de asemenea e supusă la taxa de 3% potrivit art. 1 litera c din aceeași lege, întrece minimum de 200 lei lunar, tribunalul interpretă greșit citatele dispozițiuni ale legii, când apără pe acel diacon de amenda la care fusese condamnat de controlorul fiscal, pentru faptul de contravenție de a nu

fi declarat acel salariu, spre a fi supus la taxa de 3% (Cas. III decizia 413 din 10 Octombrie 1912, prin care s'a casat sentința Trib. Tutova 123/912).

Recurenta Administrația fin. Iași prin d-l avocat Al. Zeuceanu. Intimatul M. Iulian, lipsă.

Fonciar.—Scutire.—Încăpere publică de învățatură.—Școală particulară.—Condiția de a nu produce venit.—Art. 12 litera c din legea impozitului fonciar.

2. Art. 12, litera c, din legea impozitului fonciar, acordând scutirea de această dare încăperilor publice de învățatură, a voit să încurajeze învățământul public. Dacă însă se înființează o școală de către un particular în scop de a-i produce un venit, iar nu în scopul exclusiv de binefacere, în asemenea caz scutirea acordată de lege nu mai poate avea loc.

Așa fiind, când comisia de apel scutește de impozitul fonciar un imobil, pe motiv că în el este instalată o școală populară publică israelito-română și că ea funcționează cu autorizația ministerului, fără însă să examineze și să constate, din statutele și scriptele acelei societăți, dacă ea este înființată pentru a produce un venit, ori numai în scopul exclusiv de binefacere, prin acest mod de procedare comisiunea de apel dă o decizie nemotivată și violează art. 12, litera c din legea impozitului fonciar. (Cas. III, decizia fiscală No. 731 din 22 Octombrie 1912, prin care s'a casat decizia comisiei de apel a judecătoriei Iași, No. 515/912).

Recurentul Ministerul de fin. prin d-l avocat C. Filotti. Intimatul Iac. B. Feller, lipsă.

Impozit asupra venitului capitalului mobilier.—Creanță ipotecară în care debitorul s'a obligat a plăti dobânzile odată cu capitalul la expirarea termenului ipotecii.—Dacă statul poate urmări impozitul mai înainte de acel termen.

3. După art. 6 din legea impozitului asupra venitului capitalului mobilier din 1906, dobânzile creanțelor ipotecare și renditele asigurate prin ipotecă sunt supuse la un impozit în folosul fișcului de 5% pe an, iar după alineatul ultim nici o ipotecă nu se poate radia până nu se face dovadă că impozitul datorit fișcului a fost plătit.

Prin urmare, în cazul când debitorul ipotecar s'a obligat a plăti procentele odată cu capitalul la expirarea termenului ipotecii, fișcul nu poate urmări acel impozit de 5%, mai înainte de expirarea aceluia termen și cât timp nu se face dovadă că actul de ipotecă s'a radiaț și sau că procentele au fost de fapt achitate cu anticipație, și tribunalul cu drept cuvânt anulează o asemenea urmărire cu prematură. (Cas. III, decizia 475 din 16 Noembrie 1912, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței trib. Suceava, No. 179/912).

A apărut Transportul Obligațiunilor, de d-l N. Corodeanu, doctor în drept, magistrat, cuprinzând: Cesiunea creanțelor și Transportul datorțiilor, o broșură în 152 pagini format mare. Prețul 3 lei.